

Jaarverslag 2020

VWG Vliegvlug

Jaarverslag 2020

Inhoud	pagina	1
Voorwoord		2
Weersomstandigheden		3
Uilen		4
Steenuilen		5
Gebied Koekange		6
Gebied Nijeveen en Veendijk		7
Bosuilen		7
kerkuilen		8
Gebied Koekange		10
Gebied Meppel Veendijk en Wanneperveen		10
't Hoge Land		12
Mastenbroek		12
Torenvalken		15
Slechtvalken		17
Visdiefjes		19
Kleine Plevier		21
Oeverzwaluwen		22
Industrieterrein Noord		22
Sethehaven en zandwingebied		22
Tweeloo		23
Weidevogels		25
Gebied Nijeveen		27
Gebied Zomerdijk		28
Nestkastjes		29
Bijeneters		31

Voorwoord

Wij kunnen terugkijken op een bijzonder seizoen. In het begin van maart hebben wij nog net onze startavond, waarin wij de afspraken voor het komende seizoen maken, gehouden of het coronatijdperk met tal van bepalingen en gedragsregels trad in. Tal van aanpassingen waren nodig en hieruit bleek ook dat veel activiteiten er anders uit gingen zien. Bij elkaar in de auto zitten was niet mogelijk en dat had natuurlijk gevolgen voor bepaalde werkzaamheden. Kortom moesten wij dit seizoen bepaalde activiteiten stoppen of op een lager pitje zetten. Dit was in bepaalde gevallen zeer frustrerend. Geen bezoeken brengen aan bepaalde adressen was voor ons de grootste frustratie omdat onnodig bezoek aan een bedrijf of particulier soms niet op prijs werd gesteld. Daar komt natuurlijk ook bij dat wij normaal gesproken bij veel adressen op bezoek gaan. Verspreiding van het coronavirus zou dan voor de hand kunnen liggen en dat is het laatste wat wij wilden. Dus zorgvuldig omgaan met de situatie was een must. Toch hebben wij dit seizoen nog een aantal werkzaamheden kunnen verrichten zodat wij toch nog een redelijk overzicht hebben van de ontwikkelingen in ons werkgebied.

Achter de schermen gingen de werkzaamheden gewoon door. Wij moeten o.a. op zoek naar een andere penningmeester. Een fors aantal nestkasten zijn gemaakt en opgehangen. Gegevens over broedgevallen van diverse vogelsoorten (voor zover aanwezig) zijn ingevoerd of doorgegeven aan de landelijke of provinciale instanties.

Helaas moeten wij aankondigen dat de jaarlijkse excursie en de jaaravond door deze omstandigheden niet door kunnen gaan. Ten eerste is het niet wenselijk om met een aantal mensen in een zaaltje te gaan zitten en ten tweede is het nog niet mogelijk om iemand te vinden die een excursie of een lezing wil organiseren. Laten wij hopen dat de situatie volgend jaar beter is.

Namens het bestuur Hilbert Folkerts

AVG wetgeving (privacy wet)

Zoals u weet is de nieuwe AVG wetgeving in werking getreden. Voor de volledige omschrijving van onze AVG verwijzen wij u naar onze website.

Weersomstandigheden in het voorjaar

Evenals andere jaren vermelden wij in het kort de weersomstandigheden in het voorjaar. Deze zijn soms zeer bepalend voor het broedsucces van vogels. Droogte heeft bijv. een grote invloed op weidevogels en zwaluwen.

Weer in maart;

De maand was zeer zonnig, vrij zacht en vrij droog. De gemiddelde temperatuur lag wel iets lager dan in februari, die zeer zacht was. Op 18 maart werd er al ruim 17°C. gemeten. Vanaf 21 maart werd het kouder dan de hele voorgaande winter met zes vorstdagen. In de eerste helft van de maand was het in het noorden van het land erg droog en in het zuiden natter dan normaal. Bijna alle neerslag viel in de eerste helft van de maand. Maart was een zonovergoten maand met 194 uren zon. Langjarig gemiddelde is 125 uur.

Maand april;

De maand was zeer zacht, zeer droog en recordzonnig. Met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 11,1 °C was april zeer warm. De eerste dagen van de maand waren vrij koud voor de tijd van het jaar. Vanaf 4 april werd het warm met temperaturen tot rond of boven de 20 °C. Op 8 april werd het in het zuiden plaatselijk zomers warm (25 °C of meer). Vanaf 13 april werd het kouder. De temperatuur verschillen waren groot; in het zuiden lagen de maxima (ruim) boven de 20 °C terwijl de temperatuur in het noordelijk kustgebied soms op 12°C bleef steken. Vanaf de 24e draaide de wind weer naar noord en

werd het minder warm. Tot en met Koningsdag (27 april) bleef het weer echter nog droog en zonnig. In de laatste dagen van de maand gingen bewolking en regen ons weer domineren. De maand telde maar liefst 287 uren zon en 11 millimeter neerslag.

Maand mei;

De maand was zeer zonnig en zeer droog. De maand begon wisselvallig en koel. Vanaf 5 mei werd het uitermate zonnig en droog en werd het warmer. Vanaf 7 mei werd het in een groot deel van het land tot ruim boven de 20 °C en op 9 mei werd het in het midden en zuiden plaatselijk zomers warm (25 °C of meer). Op 10 en 11 mei was het tijdelijk minder zonnig en plaatselijk viel er wat lichte regen of een bui. Daarbij stond er ook opvallend veel wind. Van 11 tot en met 14 mei was het koel voor de tijd van het jaar met maxima die uiteenliepen van 10-11 °C in het noordelijk kustgebied tot een graad of 14 °C in het zuidoosten. In de nachten was het opnieuw koud en landinwaarts vroom het plaatselijk licht. Vanaf 14 mei tot 22 mei was het weer zonnig en droog. Tot 25 mei werd het koeler en vanaf deze datum was het weer zonnig en droog met vrij hoge temperaturen.

Ringen van vogels

Al jaren worden er vogels geringd. Deze ring bevat gegevens, zoals ringdatum en de ringlocatie, die in de landelijke database van het vogeltrekstation worden opgeslagen. Op deze manier krijgen wij o.a. inzicht over leeftijd en trekgedrag van vogels. Moderne technieken zoals zendertjes en geolocators geven nog meer inzicht in vooral trekgedrag van vogels. Alleen het toepassen van deze technieken is kostbaar.

Uilen

De heren Klaas Klomp, Jans Bijker, Luuk Buit, Henk Jan de Boer, Eduard van der Vegt, Rene Koster en Hilbert Folkerts hebben zich ingezet voor de uilen.

Dit seizoen kwamen wij nogal wat praktische problemen tegen zoals de anderhalve meter regel. Hoe om te gaan met ons vervoer, het klimmen op een ladder en het bezoek bij de vele nestkastenhouders? Konden wij wel controles doen van de vele nestkasten? Bijvoorbeeld komen wij tijdens de controles van de nestkasten bij diverse bedrijven en particulieren en het enige wat je niet wilt is besmet te raken en het virus te verspreiden. Kortom moesten wij zoeken naar oplossingen om toch nog een vorm te vinden om bezoeken van de vele adressen en de controles van de nestkasten mogelijk te maken. Voor het vervoer is een oplossing gevonden om met meer auto's op pad te gaan en voor het bezoek aan een adres werd er eerst gebeld. Ook hebben wij enkele kastenhouders gevraagd zelf even in de nestkast te kijken om te zien of er uilen zaten te broeden of dat er al jongen aanwezig waren. Op deze manier konden wij toch in beperkte mate een groot deel van de adressen bezoeken zodat wij toch een goed beeld kregen van de bezetting van de nestkasten.

Steenuilien

In april is er een controle uitgevoerd om te kijken naar de bezetting van de nestkasten. De uiltjes zitten dan te broeden en meestal zijn de beide ouders dan in de nestkast. Ongeringde ouders kunnen wij dan voorzien van een ring. Geringde steenuiltjes worden dan door het aflezen van hun ringnummers gecontroleerd op hun afkomst en leeftijd. Ook kunnen wij zien of het dezelfde uiltjes zijn van voorgaande jaren of dat de samenstelling van het paartje veranderd is (nieuw mannetje of vrouwtje). Veel veranderingen troffen wij echter niet aan. Wel bleek de bezetting van de nestkasten aan de lage kant te zijn. Positief te melden is een nieuw paartje steenuilen in Nijeveen. Het mannetje was ongeringd en het vrouwtje was in 2011 door H. Mussche

nestkast bij Dalfsen aangetroffen. Deze was in 2017 door Hilbert Folkerts aan de Veendijk geringd. In totaal hebben wij in ons werkgebied minimaal 9 broedparen met de meeste broedparen in het gebied Koekange.

Steenuiltje met kleine jongen

Gebied Koekange;

De laatste twee jaren zijn in dit gebied ruim 10 nestkasten bijgeplaatst. Uitbreiding van het aantal broedgevallen laat nog op zich wachten. Drie nestkasten waren bezet en verder zijn er nog minimaal twee territoria vastgesteld. Evenals vorig jaar aan de Veendijk bij Havelte hadden wij ook dit jaar in dit gebied een nestkast waar de processierupsen hun intrek hadden genomen. Helaas is dit broedgeval niet gelukt. De eieren waren na een maand nog niet uitgekomen. Bij

een andere nestkast hadden steenmarters een nadelig effect en hebben de steenuilen hun broedgeval afgebroken. Op een nieuw adres was in het voorjaar één steenuil of twee steenuilen aanwezig bij een nestkast. Echter had de kat van de burens het deksel van deze nestkast uitgezocht als rustplaats zodat het uiltje of uilen het hier voor gezien hielden. Later kregen wij een nog een melding van de aanwezigheid van een paartje op de Stapel. Deze broedden onder de dakpannen en er zijn 3 jongen uitgevlogen.

Gebied Nijeveen en Veendijk;

Vorig jaar kwamen de uiltjes op de Veendijk niet tot broeden. De processierups gooide roet in het eten zodat de steenuil dat jaar geen succes had. Dit jaar echter leek het beter. De nestkast werd weer bewoond en er zijn 5 jongen uitgevlogen. Op de Nijeveense Bovenboer zaten in de succesvolle nestkast van de voorgaande jaren dit jaar geen uiltjes. De oude nestkast was aan vervanging toe en er is was een nieuwe geplaatst. Dit zou een reden geweest kunnen zijn dat de uiltjes hier niet gebroed hebben. Ongeveer 400 meter verderop had een eigenaar van een boerderij zelf een nestkast geplaatst in een geknotte boom. Daar zaten nu steenuiltjes en die zijn tot broeden gekomen. Bij controle bleek dat het niet de uiltjes waren van de “burens”. Op dit nieuwe adres hebben wij 4 jonge uiltjes van een ring kunnen voorzien. Op een adres op de Kolderveense Bovenboer was de succesvolle nestkast van de voorgaande jaren weer bezet en op dit adres zijn 3 jongen uitgevlogen.

In totaal hebben wij dit jaar 17 jongen kunnen ringen.

Bosuil

Tijdens een controle in maart troffen wij geen broedende bosuilen aan in de nestkasten. Bij controle van de mezenkasten in het gebied eind april vloog er volgens Fred de Groot een uil uit een nestkast. Daaropvolgend is er weer een controle uitgevoerd en er bleken drie

kapotte eieren aanwezig te zijn. Dus in een later stadium is er toch een broedgeval geweest maar werd deze waarschijnlijk door een marter gepredeerd. Om predatie verder tegen te gaan moeten wij de nestkasten “marterproof” maken.

Kerkuilen

Na het zeer succesvolle jaar van 2019 waren wij natuurlijk uitermate nieuwsgierig naar hoe het dit seizoen zou verlopen. De talloze jonge uitgevlogen uilen van vorig jaar moesten natuurlijk een plek hebben en dat zou je terug kunnen vinden in het aantal broedparen. Maar de voedselsituatie ligt hieraan ten grondslag. Was het bestand aan veldmuizen, wat voor het overgrote deel als voedsel dient voor de kerkuil, in stand gebleven of was het totaal ingezakt? Vorig jaar waren de uilen vroeg begonnen met hun broedseizoen. Dus ook dit jaar hebben wij een paar steekproeven gedaan bij een paar nestkasten om te bepalen wanneer wij moesten starten met het controleren van de ruim 100 nestkasten.

Verloop van het seizoen;

Door de corona situatie moesten wij dit seizoen uitermate terughoudend zijn in het contact met andere mensen. Er werd besloten om de rondes te doen met twee auto's. Ook werden de kastenhouders, die wij moesten bezoeken, van te voren gebeld om te vragen of bezoek wenselijk was. Op deze manier konden wij toch op een redelijke manier onze werkzaamheden verrichten.

Van de familie Visser uit Wanneperveen hadden wij al gehoord dat er jonge uilen aanwezig waren. Op 2 juni hebben wij hier de nestkast gecontroleerd en hebben we de eerste 4 jongen van dit seizoen kunnen ringen. Wij gingen er dan ook vanuit dat wij konden beginnen met het controleren van al onze nestkasten. Dit bleek echter een misrekening want in veel andere nestkasten troffen wij eieren of kleine jongen aan. Daarentegen waren de jongen in een paar nestkasten al zo groot dat ze op het punt van uitvliegen stonden.

Ook bleek dat het een minder goed jaar zou worden in vergelijking met vorig jaar. Veel kasten waren onbezet en de kasten, die wel bezet waren, zaten niet veel jongen of lagen niet veel eieren in. In vergelijking met andere “werkgebieden” week de polder Mastenbroek af. Wij hadden hier toch redelijk veel broedgevallen, maar het zwaartepunt van het ringen lag pas in het verloop van augustus.

Klaas Klomp met een jonge kerkuil in Koekange

Gebied Koekange en De Wijk;

Vorig jaar hadden wij niet veel broedgevallen in dit gebied. Vooral in het gebied Schiphorst en De Stapel troffen wij geen broedgevallen aan. Dit jaar echter bleken wij toch in zowel De Schiphorst en de Stapel een broedgeval te hebben. Bij mevr. Snijder in De Stapel hebben wij vorig jaar een nieuwe nestkast geplaatst en deze was nu bezet. Ook bij de familie Westerhuis aan de Schiphorst hadden wij voorheen nog geen broedgeval kunnen aantreffen. Dit jaar zijn er andere mensen komen wonen. Deze waren druk bezig met de verbouwing. Dus van een rustige locatie konden wij niet spreken. Laat nu juist dit seizoen de nestkast bezet te zijn.

Koekange gaf een wisselend beeld te zien. Vorig jaar hadden wij een broedgeval bij de familie Winkel maar dit jaar was de kast onbezet. Bij de familie Kollen echter was vorig jaar de nestkast onbezet en dit jaar had een paartje hier weer jongen kunnen groot brengen. Op Broekhuizen hadden wij voor het eerst weer een broedgeval in een oude schuur. Helaas werd deze nestkast te vroeg bezocht door de eigenaar van de schuur met als gevolg dat de nestkast werd verlaten. In totaal hadden wij in deze gebieden 6 broedgevallen waarvan er 1 is mislukt. In totaal zijn hier 18 jongen uitgevlogen. Bijzonder te vermelden is dat er op diverse locaties wel uilen in de nestkast aanwezig waren maar dat wij geen eieren of jongen aantreffen.

Gebied Wanneperveen, Nijeveen en Veendijk;

Deze werkgebieden weken niet af van de andere gebieden. Bij de familie van der Linde en Visser waren de jongen in juni al Vliegvlug. De familie Visser had dit jaar de primeur. Hier werden de grote jongen, het grootste jong al 50 dagen oud, op 2 juni al geringd en dit bleek later in het seizoen voor dit jaar bijzonder vroeg te zijn.

De overige broedgevallen sloten qua ontwikkelingsfase van de broedgevallen aan bij de overige werkgebieden, dus allemaal wat later in het seizoen. Evenals vorig jaar gaven de wat hogere gronden (Veendijk) een minder goed beeld te zien. De bezetting was mager en

het aantal jongen gering. Aan de Zomerdijk in Wanneperveen hadden wij dit jaar 3 nestkasten bezet. Ook bij de behuizing van de provincie bij Beukers was waarschijnlijk een broedgeval. Deze is echter voor ons onbereikbaar zodat wij niet weten of er jongen zijn uitgevlogen. Ondertussen is hier in september een nestkast geplaatst. Ook in een botenhuis aan de Veneweg zit al enkele jaren een paartje. Daar dit broedgeval zich waarschijnlijk tussen het dakbeschot boven water bevindt, is controle van dit broedgeval nagenoeg onmogelijk. In totaal zijn er van de 12 broedgevallen in deze regio 37 jongen uitgevlogen.

Luuk Buit en Jans Bijker worden tijdens het ringen van de jonge uilen gadeslagen door medewerkers van de Frion.

Van 2 nestkasten is het resultaat onbekend. Verder zijn er op 3 adressen, waar kerkuilen worden waargenomen, nieuwe nestkasten

geplaatst. Op 1 adres maakten een paartje direct gebruik van de nestkast maar tot een broedgeval is het nog niet gekomen.

't Hoge Land;

Deze regio gaf in vergelijking met voorgaande jaren een iets minder goed beeld te zien. Wij hadden in 2 nestkasten, waar jaarlijks kerkuilen hebben gebroed, nu geen bezetting van de nestkast. Ook had in een nestkast waarschijnlijk een steenmarter een eind gemaakt aan een broedgeval. Jongen waren verdwenen en uitwerpselen van de steenmarter waren er voor in de plaats gekomen. Later in het seizoen kregen wij meldingen van een waarschijnlijk broedgeval op 2 adressen. Bij controle bleken hier inderdaad kerkuilen aanwezig te zijn. Wij weten niet of er jongen zijn uitgevlogen maar in ieder geval zullen hier nestkasten geplaatst worden. In totaal zijn hier van de 4 broedgevallen 14 jongen uitgevlogen en is 1 broedgeval mislukt. Verder zijn op 2 adressen de nestkast vervangen. Op 1 adres is hij lager geplaatst en bij een ander adres, waar vroeger een kleine nestkast geplaatst was, is de nestkast vervangen door een groter exemplaar.

Polder Mastenbroek;

Tijdens de eerste controle in juni bleek al gauw, dat wij met de controle veel te vroeg in het seizoen waren begonnen. In bijna alle nestkasten troffen wij of eieren of pas uit het ei gekropen jongen aan. Wat wel opviel was dat wij in het gebied een redelijk aantal broedgevallen hadden. Toch waren de aantallen eieren of jongen aan de lage kant. Op een voor ons nieuwe locatie had de eigenaar van een schuur zelf een nestkast gemaakt en opgehangen op een hoogte van een kleine 9 meter. Zelfs was de kast voorzien van een ontluchtingsrooster. Helaas voor ons was de kast zodanig gemaakt, dat controle niet mogelijk was omdat het deksel ook vastgeschroefd was. Door een mobiele telefoon door het vlieggat te steken en een foto te maken konden wij op deze manier toch het aantal jongen tellen. Daar

deze nestkast erg hoog was opgehangen en niet ver onder de dakplaten hing, was het ook wenselijk deze nestkast lager op te hangen. Tijdens warme dagen loopt de temperatuur onder het dak zo hoog op dat de jongen het niet overleven of dat ze van ellende uit de nestkast springen. Met behulp van een heftruck, die wij mochten lenen van een nabijgelegen bedrijf, is deze klus na het uitvliegen van de jongen geklaard. Bij de familie de Boer zal ook de nestkast lager opgehangen worden omdat de jongen hier de warme dagen niet overleefd hebben. Bij v.d. Vegte, waar de uilen zaten te broeden op 5 eieren, werd het broeden door onbekende oorzaak afgebroken, zodat dit broedgeval mislukt is. Pas op 4 juli zijn de eerste jongen van 1 paartje kerkuilen geringd. De rest van de jongen zijn bijna allemaal in augustus geringd. Op één locatie hebben wij de laatste jongen op 17 september kunnen ringen. Bijzonder laat in het seizoen en afwijkend van de rest van ons werkgebied. In totaal hadden wij in de polder 11 broedgevallen. Hiervan zijn er 2 mislukt. In totaal zijn er 32 jongen uitgevlogen.

Totalen van ons hele werkgebied;

Dit jaar hadden wij 32 geslaagde broedgevallen. Er zijn 4 broedgevallen mislukt en van 3 broedgevallen weten wij het resultaat niet. Er zijn 95 jongen uitgevlogen. Een gemiddelde van 3 uitgevlogen jongen per nestkast. Vorig jaar (recordjaar) hadden wij 38 geslaagde broedgevallen met een gemiddelde van 4.55 uitgevlogen jong per nestkast. Dit seizoen was dus duidelijk minder succesvol.

Overzicht broedgevallen

Adres	laatste controle	aantal jongen
Fam. Visser Wanneperveen	2 juni	4
Fam. Loef Nijeveen	3 juni	3
Fam. Kuiper Wanneperveen	6 juni	3
Fam. Brals Wanneperveen	6 juni	3
Fam. Schoonvelde Koekange	7 juni	3

Oude schuur Broekhuizen	7 juni	verlaten
Fam. V.d. Vegte Mastenbroek	7 juni	verlaten
Fam. V.d. Linde Kolderveen	9 juni	4
Fam. Oosterveen Kolderveen	9 juni	4
Fam. Versluis Kolderveen	9 juni	2
Bijzonderland	9 juni	2
Fam Jansen Wanneperveen	9 juni	3
Fam. Kamphof Wanneperveen	9 juni	2
Fam. De Boer Havelte	16 juni	4
Fam. Gortz Havelte	16 juni	3
Fam. Pool Koekange	23 juni	4
Fam. Kollen Koekange	2 juli	4
Fam. Roskamp Kadoelen	3 juli	4
Fam. Rook Kadoelen	3 juli	3
Fam. Spans Barsbeek	3 juli	3
Fam. Spans Oppenswolfe	3 juli	4
Fam. Visser Barsbeek	3 juli	predatie
Fam. Fuite Mastenbroek	4 juli	4
Fam. De Boer Mastenbroek	4 juli	Jongen dood
Fam. Aalberts	4 juli	4
Fam. Beens Mastenbroek	5 augustus	4
Fam. Nijboer Mastenbroek	5 augustus	3
Fam. Moed Mastenbroek	5 augustus	4
Fam. Vos Mstenbroek	5 augustus	3
Fam. Snijder de Stapel	7 augustus	3
Fam. Wittendorp de Wijk	7 augustus	4
Fam. V. Boxum Mastenbroek	19 augustus	4
Frion Mastenbroek	19 augustus	4
Fam. Poepershoek	19 augustus	onbekend
Fam. Den Olde Heetveld	19 augustus	onbekend
Fam. Pelleboer	17 september	2

Torenavalken

De heren Erwin Lok, Jans Bijker, Jan Roelof Klaassen en Hilbert Folkerts hebben zich dit seizoen ingezet voor de torenvalken. Zoals vermeld in jaarverslagen van voorgaande jaren bevestigen wij de nestkasten van torenvalken aan lantaarnpalen. Deze worden ons beschikbaar gesteld door de gemeente Meppel. Door dit systeem te gebruiken worden de nestkasten onbereikbaar voor de steenmarters. Momenteel hebben wij 10 nestkasten geplaatst, die bevestigd zijn aan lantaarnpalen. De bezetting van deze nestkasten is 100% en de broedgevallen zijn allemaal succesvol. Een paar nestkasten hebben wij nog aan een boom hangen. Ook in Koekange is dit seizoen een nestkast voor de valkjes geplaatst.

Verloop van het seizoen;

Eind april hebben wij voor het eerst de nestkasten gecontroleerd. Hieruit bleek dat op één na alle kasten bezet waren. De controle voeren wij uit door een camera die bevestigd is aan een telescoopstok. Op deze manier hebben wij geen ladder nodig en kunnen we de controles snel uitvoeren. Op 27 mei hebben wij met behulp van een trekker met een frontlader, beschikbaar gesteld door Jan Roelof Klaassen, de kasten opnieuw gecontroleerd. Bij 3 nestkasten konden wij de jonge valkjes ringen en het ringen van de jongen van de andere nestkasten moest in een later stadium gebeuren. Wat opviel was de aanwezigheid van een fors aantal jongen in de nestkasten. Het grote aantal jongen kwam niet overeen met het aantal jonge kerkuilen in dit gebied. Deze aantallen waren matig. Zowel de valkjes als de kerkuilen zijn muizeneters. Je zou dus verwachten dat wanneer er veel jonge valkjes zijn er ook veel jonge kerkuilen moeten zijn. Daar er in diverse torenvalkkasten dode muizen aanwezig waren als voorraad, bleek na onderzoek dat het allemaal spitsmuizen waren. Dit verklaarde waarschijnlijk ook het verschil tussen de aantallen jonge kerkuilen en torenvalken. Kerkuilen zijn voor het merendeel aangewezen op de veldmuizen en deze kwamen in deze regio dit seizoen waarschijnlijk niet veel voor. Het gewicht van een veldmuis kan wel meer dan 50

gram zijn. Van een spitsmuisje is dat slechts 15 gram. Een kerkuil zou dus minimaal 3 spitsmuizen moeten vangen tegen 1 veldmuis. Tijdens de jongenperiode kan de torenvalk in mei en juni voor het jagen gebruik maken van de lange dagen. Daarentegen moet de kerkuil het tijdens de nacht in een paar uur doen. Opvallend was het broedgeval bij Bijzonderland. Vorig jaar zijn de eieren niet uitgekomen. Dit jaar troffen wij tijdens de eerste controle weer eieren aan. Een maand later waren de eieren nog niet uitgekomen. De oorzaak weten wij niet. Dus ook dit jaar moeten wij dit broedgeval als verloren beschouwen.

Totalen van ons werkgebied

In totaal hadden wij 11 broedgevallen. Hiervan is het nest bij de Stouwe, die bevestigd is aan een boom, gepreedeerd door de steenmarter en van één broedgeval zijn de eieren niet uitgekomen. Er zijn 61 jongen uitgevlogen. Het gemiddelde aantal uitgevlogen jongen bedraagt per nestkast ruim 6.

Overzicht broedgevallen;

Adres	laatste controle	aantal jongen
Fam. Stellink Nijeveen	27 mei	7
Fam. Duker Nijeveen	27 mei	6
Fam. Oosterhuis Kolderveen	27 mei	7
Fam. Prins Kolderveen	11 juni	6
Fam. Benak Nijeveen	11 juni	6
Fam. V. Zandwijk Nijeveen	11 juni	6
Bijzonderland Kolderveen	11 juni	mislukt
De Stouwe Kolderveen	11 juni	predatie
Fam Gortz Havelte	11 juni	6
Fam. Schiphorst Havelte	11 juni	5
Fam. De Groot Havelte	11 juni	6
Campina	25 juni	6

Slechtvalken

De voorgaande jaren wilde het niet vlotten met de slechtvalken. Er waren een paar broedpogingen op de meest vreemde plaatsen en voor zover wij weten zijn er geen jongen vliegvlug geworden. Dit vroege voorjaar begon het er op te lijken dat ze een nestkast zouden gaan betrekken. Vanaf maart werd het duidelijk dat een paartje de nestkast boven in een silo op ongeveer 43 meter hoogte uitgekozen hadden. Later kregen wij diverse meldingen van meerdere slechtvalken, die onderling aan het vechten waren voor deze nestkast. In een later stadium bleek er nog een paartje aanwezig te zijn aan de andere kant van Meppel.

Verloop van het broedseizoen;

Op 27 maart zagen wij dagelijks een slechtvalk op het rooster voor de nestkast zitten. Bij langdurig observeren bleek dat het vrouwtje nu in de nestkast verbleef. Het leek er dus op dat het vrouwtje was begonnen met de eileg of dat er reeds eieren aanwezig waren. Nu is dat van de grond af moeilijk waar te nemen maar wij nemen aan dat ze vanaf eind maart zijn begonnen met het bebroeden van de eieren. Volgens onze berekening moesten de eieren dus eind april uitkomen. Een bezoek aan de nestkast was niet mogelijk in verband met de corona. Aan de hand van de waarnemingen vanaf de grond moesten wij dit broedgeval dus volgen. Eind april werd het inderdaad duidelijk dat er wat veranderd was in de nestkast. Je kon nu de slechtvalk in de nestkast zien zitten, wat voorheen onmogelijk was. Voor die tijd kon je van afstand allen het kopje zien van de broedende valk en nu konden wij een fors gedeelte van de valk zien. Hij of zij zat dus wat hoger en daar de slechtvalken de kleine jongen nog warm houden (dus iets hoger zitten) gingen we er dan ook vanuit dat er nu kleine jongen aanwezig moesten zijn. Regelmatig kon je nu ook de aanvoer van prooien zien. Op 3 mei zagen wij voor het eerst de kopjes van een paar jongen en op 11 mei konden wij vaststellen dat er 4 jongen aanwezig waren. Klaas Klomp, Jans Bijker, Hilbert Folkerts en een begeleider van

Vier jonge slechtvalken

het bedrijf hebben op 19 mei voor het eerst een bezoek gebracht aan de nestkast. Een spannend gebeuren daar wij nog nooit een nest met jonge slechtvalken hadden gezien. Tijdens het controleren van de nestkast bleek dat er al 4 forse jongen aanwezig waren. Na het maken van foto's van de jongen hebben wij ze voor de rest van het seizoen met rust gelaten. Nu de jongen steeds groter werden, werd hun nieuwsgierigheid ook groter en kon je ze nu regelmatig op de rand van de nestkast zien. In de maand juni zag je ze nu ook op het rooster voor de nestkast. Het vreemde was wel dat het er steeds 3 waren. Het zou dus kunnen zijn dat een jong dood gegaan is. Tijdens het schoonmaken van de nestkast zal dit aan het licht komen.

Op de andere locatie in Meppel is het daar aanwezige paartje niet begonnen met het leggen van eieren in de daar aanwezige nestkast.

Wel zijn ze de hele zomer in dit gebied gebleven maar of ze op een andere plaats gebroed hebben is ons onbekend.

Visdiefjes

Evenals voorgaande jaren werd het inventariseren van de kolonie gedaan door Henk Tebberman, Jans Bijker en Hilbert Folkerts.

Vorig jaar werden de eerste visdiefjes waargenomen op 20 april. De jaren ervoor was het meestal rond 18 april. Dus ook dit jaar begonnen wij de broedlocaties in de gaten te houden vanaf half april. Rond de datum dat je zou verwachten de eerste visdiefjes te zien was er echter nog niets te bekennen. Op 23 april werd de eerste waargenomen, dus enkele dagen later dan de voorgaande jaren.

De vleugellengte van een jong visdiefje wordt gemeten

Verloop van het broedseizoen;

Ook voor het bezoeken van de kolonies kregen wij te maken met de bedrijven, waar de visdiefjes op de daken broedden. Onnodig bezoek werd niet op prijs gesteld en contact met werknemers was natuurlijk al helemaal uit den boze. Door kunst en vliegwerk konden wij toch nog door een paar bezoeken te brengen aan de kolonie een redelijk beeld krijgen van het aantal broedgevallen en de uitgevlogen jongen.

Dagelijks werden nu de broedlocaties van de voorgaande jaren van afstand in de gaten gehouden. Het aantal visdiefjes zag je dan ook steeds verder toenemen. Op 29 april waren dit er al tientallen. Ook zag je territoriaal gedrag omdat een paar visdiefjes de kraaien al begonnen te verjagen. Bijzonder is dat er dit jaar nog geen week tussen de aankomst en het territoriaal gedrag (verdedigen broedlocatie) zat.

Bijzonder is dat bij de Industrieweg geen visdiefjes werden waargenomen. Pas in mei zagen wij enkele paartjes rondvliegen bij de Zomerdijk, zodat wij aannamen dat ook hier enkele paartjes zich zouden gaan vestigen. Op 13 mei hebben wij voor het eerst een bezoek gebracht aan de kolonie bij het Meppeler Diep. De eerste nestjes met eieren werden nu aangetroffen. Op 20 mei was het aantal nesten gegroeid tot 39 stuks. Daar wij vervolgens niet wekelijks een bezoek brachten aan de kolonie kunnen wij ook niet precies de ontwikkeling van de aantallen vermelden. Wel hebben wij 69 jongen van een ring kunnen voorzien. Op 29 juli waren er nog twee jongen aanwezig. Half augustus waren er geen activiteiten meer bij de locatie van de kolonie waar te nemen. Onze indruk was wel dat er minder paartjes waren dan vorig jaar en dat er ook minder jongen vliegvlug geworden zijn.

Aan de Zomerdijk hebben 3 paartjes op een grinddak 4 jongen grootgebracht. Ook had een paartje scholeksters en een kleine plevier hier hun nest gemaakt. De daken zijn onbereikbaar voor de vos. Soms slaagt een steenmarter er wel in op een dak te komen maar daar was hier geen sprake van. De broedende vogels zijn hier dus relatief veilig. Alleen vliegende predatoren zoals kraaien kunnen nog van invloed zijn

op het broedsucces. De jonge scholeksters hebben in een later stadium het dak verlaten en liepen in een nabijgelegen weilandje. De jonge kleine plevieren zijn op het dak gebleven tot ze konden vliegen.

Kleine Plevier

Dit jaar is er goed gekeken naar de aanwezigheid van kleine plevieren. In het retentiegebied achter het ziekenhuis waren in eerste instantie twee paartjes aanwezig. Er is 1 paartje begonnen met het leggen van de eieren. In een later stadium waren die echter verdwenen. Predatie zal hier de oorzaak zijn geweest. Het andere paartje is niet tot broeden overgegaan en is vertrokken naar andere oorden.

Pas uit het ei gekropen jongen van de kleine plevier

Bij de zandwinning aan de Bremenbergweg waren meer plevieren aanwezig. Na een korte zoekperiode troffen wij 2 nestjes aan waarvan 1 met 4 eitjes en bij het andere nestje kwamen de jongen net uit het ei. Volgens de waarnemingen moest er nog een paartje zijn. Na een

zoektocht werd deze op een helling van het zanddepot gevonden. Dit was voor ons de eerste keer dat wij een nestje aantreffen op een talud. Ook hier waren de jongen aan het uitkomen. In totaal hadden wij dus 4 broedgevallen op de grond en 1 op het dak.

Oeverwaluwen

In onze omgeving hadden wij 5 kolonies van de oeverwaluw. Een nieuwe kolonie in de nieuwe wand op het Industrierrein Noord, bij de Sethehaven, bij de zandwinning aan de Bremenbergweg, bij Tweeloo en een kleine kolonie bij een particulier. Op 5 april werd de eerste oeverwaluw gezien bij Meppel. Op 12 april waren de eersten aanwezig bij de Sethehaven, Industrierrein Noord en bij Tweeloo.

Waterplas Industrierrein Noord;

Bij de waterplas op het industrierrein Noord hebben Fred de Groot en Hilbert Folkerts ongeveer 10 meter handmatig met de schep steil afgestoken. Daar deze wand nieuw is waren wij wel benieuwd of de waluwen er ook gebruik van gingen maken. Door de beperkte mogelijkheden (corona) konden wij niet met een groep vrijwilligers de hele wand optimaal aanleggen en waren wij beperkt om met maximaal 2 personen deze klus te klaren. Op 12 april werden de eerste waluwen bij de wand waargenomen. Op 23 april waren er 10 nestgangen, op 27 april 30 en op 3 mei waren er 43 nestgangen gegraven. Een enkel nest werd gepredeerd door marters, maar het totaal gaf een positief resultaat te zien, mede gelet op het feit dat het een nieuwe locatie is.

Sethehaven en zandwingebied

Bij de Sethehaven lag een enorme berg zand op het industrierrein en een gedeelte ervan was steil afgegraven. Een geschikte plaats voor oeverwaluwen. Bij navraag bij de gemeente Meppel bleek dat deze grond voorlopig niet nodig was voor aanleg van wat dan ook. Het zou namelijk kunnen zijn, wanneer een kolonie deze locatie uitkiest om te

nestelen, het zand nodig is en dat kan dus problemen geven. In april bleek dat er inderdaad oeverzwaluwen gingen broeden. Nestgangen werden gegraven en het was een drukte van belang bij de wand (bij de wand van Tweeloo was op dit moment nog geen enkele activiteit waar te nemen). Een groot aantal zwaluwen vloog bij de wand en na verloop van tijd telden wij maar liefst 170 nestgaten. Nadat de jongen van het eerste legsel (ze broeden wel vaker in het seizoen) uitgevlogen waren was de kolonie ineens verlaten. Er was geen zwaluw meer te bekennen. In juni troffen wij ineens een kolonie oeverzwaluwen aan bij de zandwinning aan de Bremenbergweg. In totaal telden wij hier ruim 150 nesten. Dus is de kolonie van de Sethehaven de Zomerdijk waarschijnlijk overgestoken en zijn een paar honderd meter verderop opnieuw begonnen met het nestelen. Dit fenomeen hadden wij nog niet eerder meegemaakt.

Bij een particulier zat een kleine kolonie van nog geen 10 paar in een berg zand. Al een paar jaar broeden hier oeverzwaluwen. Dit is echter een tijdelijk gegeven omdat het zand over een bepaalde tijd nodig zal zijn voor andere doeleinden, zodat deze kleine kolonie zal verdwijnen.

Tweeloo

De familie Roomer heeft evenals voorgaande jaren de ontwikkeling van deze kolonie bijgehouden.

Door de jaren heen verlandde de vijver voor de wand. Door de lage waterstand van vooral het voorgaande jaar kreeg riet de kans om overal in de vijver te groeien. Plan was dus om de plas op te schonen en uit te diepen. Dit project werd mogelijk gemaakt door medewerking van de provincie Drenthe (eigenaar van de wand en omliggende gebied). Een rupskraan werd geregeld en in de vierde week van maart is er begonnen met de werkzaamheden. De plas voor de wand werd een halve meter uitgediept en al het riet verwijderd. Ruim 500 m³ grond is verplaatst en de vijver is iets groter geworden. Wat bomen en struiken zijn verwijderd en er is aan de westkant een verhoogde oever

aangelegd om in de toekomst hier ook een wandje te maken voor oeverwaluw of ijsvogel. De honderden m³ grond werd verspreid over de lage gedeelten van het gebiedje, zodat dit ook iets hoger geworden is en minder geschikt voor riet.

Uitbaggeren van de vijver

Verloop broedseizoen;

In april kwamen de eerste zwaluwen aan bij de wand. In eerste instantie wilde het met de toename van het aantal zwaluwen niet erg vlotten. Eind april waren er ongeveer tussen de 40 en 50 broedparen aanwezig. Ook waren de eerste nestgangen gegraven. Op 8 mei was dit aantal gegroeid naar 114 broedparen. In de daaropvolgende weken kwamen er nog een aantal nesten bij tot een totaal van 151 stuks. Dit aantal hebben wij de laatste jaren niet gehaald. Het vergroten en

uitdiepen van het meertje voor de wand zal ten grondslag gelegen hebben aan deze toename. Het vreemde is wel dat de meeste nesten evenals vorig jaar aan de rechterkant van de wand gegraven waren. Waarschijnlijk zal het verwijderen van boompjes en struiken links boven op de wand deze zijde van de wand aantrekkelijker maken voor oeverwaluwen.

Weidevogels

De heren Herman Bus, Jonne Bus, Klaas Klomp, Jelmer Bakker, Klaas Tuut, Jans Bijker en Hilbert Folkerts hebben zich ingezet voor de weidevogels.

Door het zeer zachte weer in februari waren de weidevogels dit jaar erg vroeg. Vorig jaar werd het eerste kievitseï al in februari gevonden. Dit jaar was het een paar dagen later. Het eerste ei van Nederland werd op 2 maart in Gelderland gevonden. Op 8 maart vond Jelmer Bakker het eerste kievitseï van Drenthe. Het eerste ei van de grutto werd op 25 maart gevonden in Noord Holland en het eerste van Drenthe op 14 april. Het eerste ei van de tureluur werd op 30 maart in Friesland gevonden en de eerste in Drenthe op 18 april.

In Nijeveen was eind februari in het gebiedje aan de Dekkersweg al een paartje kieviten druk aan het baltsen. Het zou dus wel eens kunnen zijn dat hier over niet al te lange tijd eieren gelegd gingen worden. Op 8 maart hebben Jelmer Bakker en Hilbert Folkerts een bezoekje gebracht aan dit gebied en een bepaalde kavel, waar vorig jaar paarden liepen en er wat schraal uitzag, afgezocht. Bij deze zoektocht werd door Jelmer een kievitseï gevonden. Deze werd gemeld bij Landschapsbeheer Drenthe en toen bleek dat dit het eerste gevonden ei van de provincie Drenthe was. Voor Jelmer een mooie ervaring omdat ook de media hier aandacht aan geschonken heeft. Normaal wordt op de jaaravond van de weidevogelbescherming in Westerbork in maart hier ook aandacht aan geschonken en wordt er een wisseltrofee overhandigd maar helaas ging i.v.m. de corona de jaaravond niet door. Voor Jelmer volgend jaar beter.

Jelmer met het eerste keivitseid van Drenthe

Op de kavel, waarop het eerste ei gevonden werd, vestigden zich een fors aantal kieviten. Ook op de aangrenzende percelen troffen wij nu enkele paartjes kieviten aan. In april hebben wij hier totaal 24 kievitsnesten gevonden en twee nesten van tureluurs. Bij de werkzaamheden op deze percelen is er rekening gehouden met de nesten. Een enkel nest werd verlaten en gelukkig was er van overmatige predatie geen sprake. Er zijn een fors aantal jongen groot geworden.

In het gebied aan de Gasthuisdijk en Bramenweg op de grens van Drenthe en Overijssel kwamen dit voorjaar vrij veel weidevogels voor. Er was vorig jaar een kavel met mais ingezaaid en dit was nu natuurlijk na de oogst een braakliggend bouwland. Dit voorjaar trok het redelijk wat kieviten aan. Door het droge voorjaar wilde het gras in de omliggende gebieden niet groeien. De percelen gelegen rondom de bouwland is ingezaaid met een snel groeiende grassoort en in

uitgerekend deze percelen groeide het gras voortvarend. Het resultaat was dat vogelsoorten zoals de grutto, die hun nesten maken in langer gras dit voorjaar noodgedwongen deze percelen nu uitgekozen hadden om hun nesten hier te maken. In de maand april vonden wij maar liefst 8 gruttonesten, 3 tureluurnesten, 5 kievitsnesten, een nest van de wilde eend en een nest van de slobbeend op het grasland en op het bouwland nog eens 7 kievitsnesten en een scholeksternest. Nog nooit in de geschiedenis van dit gebiedje hebben hier zoveel weidevogels gebroed, dit in tegenstelling tot de Drentse kant waar geen tot nauwelijks een weidevogel voorkwam. In de voorgaande jaren werden hier wel nesten van de kievit en de grutto gevonden. Toeval was nu dat een andere boer dit jaar het eerst land gepacht had. De voorgaande jaren werden in samenwerking met de toenmalige pachter de weidevogelnesten gespaard. De nieuwe pachter wilde wel meewerken met het beschermen van de weidevogels maar alleen tegen een vergoeding. Hij heeft contact gezocht met een agrarische natuurvereniging en is daar mee in zee gegaan. Dit gebeuren kan een olievlekwerking hebben op de overige boeren in dit gebied, dus nesten van weidevogels sparen tijdens hun werkzaamheden alleen tegen een vergoeding. Echter hanteert de provincie Drenthe een ander meer sober subsidiebeleid dan Overijssel. Het gebied Nijeveen is door de Provincie niet aangewezen als weidevogelgebied en als zodanig zijn er geen mogelijkheden om een meerjarig contract af te sluiten voor bijv. uitgesteld maaien. Laten wij hopen dat voor de Drentse kant (dus Nijeveen en Kolderveen) van ons werkgebied dit niet verkeerd uitpakt.

Totaal aantal broedparen;

Kievit	11
Grutto	8
Tureluur	3
Wulp	1
Wilde eend	2
Slobbeend	1

Gebied Wanneperveen;

De heren Klaas Tuut en Jans Bijker zoeken al jaren dit gebied af naar nesten van weidevogels. De voorgaande jaren gaf al een neergaande trend te zien in de aantallen voorkomende weidevogels. Volgens de heren kwam er dit jaar nauwelijks meer een weidevogel voor zodat de aantallen niet vermeldenswaard zijn.

Gebiedje achter het ziekenhuis;

In het vroege voorjaar kwamen er slechts een paar Kieviten voor. Wel waren er twee paartjes kleine plevieren. In de maand april vonden wij twee Kievitsnesten en een nest van de kleine plevier. De Kieviten hebben 1 jong groot kunnen brengen. Het broedsel van de kleine plevier is mislukt. Later in het voorjaar is het gebied gemaaid en ingezaaid met een grasmengsel. Hoe dit het volgend jaar gaat uitpakken is nog de vraag. Voor weidevogels, die graag hun nest maken in het gras, een goede ontwikkeling maar voor o.a. de kleine plevier funest. Het verwilderen door houtopstand van wilg, els, pitrus en riet is in ieder geval een halt toegeeroepen en is dus de openheid van het gebiedje gegarandeerd.

Gebied Zomerdijk;

In maart werd er een eerste bezoek aan dit gebiedje gebracht. Wat opviel was dat er maar een enkele Kievit aanwezig was. Al jaren doen wij melding van het enigszins verruigen van het gebied. De terrein behorende instantie (eigenaar van dit gebied) geeft de voorkeur aan het verschrallen van het gebied. Dit heeft tot gevolg dat er een toename is van pitrus en dit voorjaar een enorme toename van ganzen. Deze ontwikkeling komt niet ten goede aan de weidevogels. In eerste instantie waren wij bang dat er niet tot nauwelijks weidevogels meer gingen broeden in dit gebied. Toch werden er later in het seizoen vanaf april tot laat in juni nog wat nesten aangetroffen. In totaal kwamen wij 11 nesten van de Kievit en 6 nesten van de tureluur tegen. Tevens werden er nog 2 nesten van de wilde eend gevonden. Positief

te melden is dat er voor het tweede jaar opeenvolgend nu een zomer- of wintertaling heeft gebroed. Doordat het vrouwtje van de taling van het nest afvloog konden wij niet bepalen om welke soort het ging. Meerdere bezoeken van dit gebiedje, waar de taling broedde, hebben wij achterwege gelaten. Al met al was toch nog een redelijk seizoen, al hadden wij wel een afname van het aantal kieviten. Wanneer deze trend zich doorzet, zullen wij de komende jaren ook een afname zien van het aantal tureluurs. Tureluurs maken vaak hun nesten in de buurt van een kievitsnest. Ze maken gebruik van de kieviten, die hun nest verdedigen tegen bijv. kraaien. Ook was er een sterke afname van het aantal graspiepers. Ook gele kwikstaarten hebben wij niet kunnen ontdekken. Voorgaande jaren kwam er altijd wel een paartje voor. Door de “verruiging” zou je een toename verwachten van vooral graspieper maar dat was niet het geval. De aanwezigheid van de vele ganzen in het vroege voorjaar zou hier debet aan kunnen zijn.

Totaal aantal broedparen

Kievit	11
Tureluur	6
Wilde eend	2
Taling	1
Graspieper	5

Nestkastjes

In april zijn wij begonnen met het controleren van de nestkastjes voor mezen. Normaal gesproken voeren wij deze controles met 7 personen, namelijk Karin Theissen, Ben Geel, Marinus van Dam, fam. Roomer, Fred de Groot en Hilbert Folkerts uit, maar dit jaar gooide het vervoer door de corona roet in het eten.

De regelgeving van slechts één persoon in een auto had gevolgen. Dus hebben wij afzonderlijk bezoeken gebracht aan de locaties, waar de nestkastjes zijn opgehangen. Op deze manier kregen wij toch een redelijk overzicht van de bezetting van de nestkastjes.

Op 4 verschillende locaties hebben wij kastjes hangen, namelijk de Havelterberg, Oosterboer, Tweeloo bij de zwaluwenwand en langs de provinciale weg bij het ziekenhuis. Op deze laatst genoemde locatie zijn i.s.m. met de provincie nestkasten voor de bestrijding van de processierups opgehangen.

Gebied Havelterberg;

Door enkele personen zijn afzonderlijk van elkaar de nestkasten gecontroleerd. Bijzonderheden zijn niet te melden. Er waren toch weer wat vernielingen geweest in een bepaald gedeelte zoals nestkastjes kapot gemaakt en deksels verwijderd zonder terug te plaatsen. Wij houden dit op kwajongenswerk. Echter om elk jaar tegen dit fenomeen aan te lopen is natuurlijk niet bevorderlijk voor de motivatie van vrijwilligers en komt zeker niet ten goede van de vogels. De vorig jaar geplaatste korfjes werken afdoende en veel predatie door marters komen wij in deze nestkastjes niet tegen.

Resultaten;

Mezen	87
Bonte vliegenvanger	16
Boomklever	6
Onbezet	63 (inclusief verwijderde deksels en vernielde kastjes)

Gebied Oosterboer, zwaluwenwand en ziekenhuis;

In het gebied Oosterboer worden de nestkastjes bijgehouden door de familie Roomer. Er zijn 23 nestkasten opgehangen en van de 23 waren er 21 bezet. Van de 21 nestkasten waren er 19 bezet door mezen en 2 door boomklevers. In het gebied van de zwaluwenwand waren er 10 bezet door mezen. Al vroeg in het jaar hadden wij hier een nestkastje met jonge mezen. De plastic nestkastjes bij het ziekenhuis kende evenals vorig jaar een minimale bezetting. Deze nestkasten die, wanneer ze bezet zijn door mezen, kunnen er voor zorgen om de

processierups te bestrijden. Echter waren er maar een paar nestkastjes bezet, zodat dit helaas niet veel zoden aan de dijk zette.

Bijeneters

Het is nu 10 jaar geleden dat wij de zeer kleurrijke bijeneters hadden in onze directe omgeving. Voor Nederland was en is het nog steeds een zeldzame verschijning. In 2011 werden de broedgevallen in onze omgeving nauwlettend in de gaten gehouden door Ate Dijkstra en Hilbert Folkerts. Zelfs is er onderzoek gedaan naar wat voor en hoeveel prooien ze aten en aan de jongen voerden. Dit onderzoek heeft slechts 3 dagen geduurd. De maand juli van het jaar 2011 was de slechtste maand sinds mensenheugenis. De temperatuur haalde op sommige dagen nog geen 14°C en tal van regendagen zorgde ervoor dat grote insecten, die als prooi dienen voor de bijeneters en hun jongen, afwezig waren. Helaas zijn er in dit jaar 4 broedgevallen mislukt. Er zijn het jaar daaropvolgend wat wandjes aangelegd en in één ervan hebben ook twee jaar bijeneters gebroed. Doordat wij de broedgevallen dagelijks nauwlettend in de gaten hielden kregen wij steeds meer inzicht in het gedrag van deze vogels. In 2014 waren de bijeneters in onze omgeving verdwenen. Broedgevallen kwamen her en der in Nederland voor maar in Limburg hadden wij een kleine populatie die jaarlijks naar hun broedlocatie terugkeerden. Door de verandering van het klimaat zie je dat deze warmteminnende soort hun broedgebied steeds verder naar het noorden verlegd. Voor ons dus een taak om te kijken wat wij in de toekomst van deze vogels kunnen verwachten en wat wij voor deze prachtige vogels kunnen doen.

Verloop van dit seizoen;

Dit seizoen keken wij halsreikend uit naar de komst van bijeneters. Omdat dit jaar de Werkgroep Bijeneters 10 jaar bestaat en ook bijeneters op een locatie 10 jaar opeenvolgend broeden, hebben wij besloten om uit te zoeken waar onze bijeneters vandaan komen. Staat de groeiende Duitse populatie aan de basis van de Nederlandse

populatie of komen de vogels via de kust naar Nederland? Het zou kunnen zijn dat uitbreiding in bijv. Frankrijk belangrijk is voor de vestiging van deze vogels in ons land. Door hun trekroute te bepalen worden deze vragen beantwoord. Nu is dat makkelijker gezegd dan gedaan. Moderne technieken zoals geolocators en zendertjes worden momenteel toegepast op diverse vogelsoorten. Zendertjes worden meestal toegepast op de grotere vogelsoorten en aangezien een bijeneter rond de 60 gram weegt valt het toepassen van een zender af en blijft alleen de geocator (gewicht 1,5 gram) over. Ons plan om enkele bijeneters te voorzien van geolocators zijn voorgelegd aan de SOVON en Vogelbescherming en deze stonden er niet afkeurend tegenover. Frank Majoor van de SOVON was bereid om ons te helpen met de uitvoering van ons plan. In Duitsland hebben ze enkele jaren geleden diverse bijeneters uitgerust met geolocators. Door de heer Bastian van de Deutsche Ornithologen Gesellschaft werden wij in contact gebracht met de Swiss Ornithological Institute in Sempach. Deze organisatie heeft locators ontwikkeld die toegepast zijn op de Duitse Bijeneters en dus ook toegepast kunnen worden op de Nederlandse vogels. Wij waren nu een stapje verder, namelijk welke locators wij moesten hebben en waar wij ze konden aanschaffen. Op de locatie in Limburg, waar de bijeneters al jaren broeden, zou het dan moeten plaatsvinden. De kans dat de bijeneters hier terugkomen is groot. Om de locators te kunnen uitlezen moeten de vogels terug gevangen worden. De locaties, waar eenmalig bijeneters broeden, vallen daarbij af. De vogelbescherming Nederland gaf aan dit onderzoek financieel te willen ondersteunen en nu bleef er nog één vraagstuk over, namelijk kregen wij toestemming van de grondeigenaar om het onderzoek te kunnen uitvoeren. De toestemming werd verkregen. Ondertussen werden wij benaderd door Vroege Vogels, die aandacht wilden schenken aan ons plan en uitvoering hiervan. Dit moest afgestemd worden met de grondeigenaar en op 1 juli is er een gesprek geweest tussen de

grondeigenaar, Hilbert Folkerts en Matthias Koster. Er werd besloten om op 17 juli de bijeneters van geolocators te voorzien.

Tijdens het broedseizoen van de bijeneters, dus grofweg de maand juni voor het broeden en juli voor het grootbrengen van hun jongen zijn de weersomstandigheden zeer belangrijk. Hun voedsel bestaat uit grote insecten met als bulk hommels. Verdere prooien zijn o.a. wespen, bijen, libelles en vlinders. Tijdens slechte weersomstandigheden vliegen grote insecten niet en dus hebben de bijeneters niets te eten. Vooral tijdens de jongenfase in juli kan een langdurige periode met bijv. veel neerslag funest zijn voor de jongen. Dus is een korte omschrijving van de weersomstandigheden op zijn plaats.

Weersomstandigheden juni;

De maand was zeer warm, zeer zonnig en nat

Met een etmaalgemiddelde temperatuur van 17,5°C tegen 15,6°C normaal in De Bilt was juni zeer warm. Juni begon met twee warme dagen. Van 4 tot en met 11 juni werd het nergens warmer dan 20 graden, daarna gebeurde dat tot en met de 11e alleen in het zuidoosten. Na de 11e bleef het wisselvallig. Na 22 juni werd het zeer warm en zonnig zomerweer. De maand telde in totaal 12 zomerse dagen (25,0°C of hoger), en 3 tropische dagen (maximumtemperatuur 30°C of hoger), tegen normaal respectievelijk vijf en één. Met gemiddeld 84 mm neerslag tegen normaal 68 mm was juni natter dan normaal. De regen viel vaak tijdens zware lokale buien. Met gemiddeld over het land 232 uren zon tegen 201 normaal was juni zeer zonnig.

Weersomstandigheden juli;

De maand was koel, vrij droog en de normale hoeveelheid zonneschijn

Met een gemiddelde temperatuur van 17,0°C in De Bilt tegen normaal 17,9°C was juli een koele maand. Het was de koelste julimaand sinds 2011. In de eerste helft was het wisselvallig en koel en werd het vaak geen 20 graden. Aan het einde van de maand werd het kortdurend

zeer warm. Er werden 22 warme dagen, 7 zomerse dagen (normaal 9) en 1 tropische dag (normaal 2). Met ongeveer 30 mm neerslag was het vrij droog in tegenstelling met de rest van Nederland. Met een landelijk gemiddelde van ongeveer 217 uur tegen 212 zonuren normaal was de zonneschijnduur vrijwel normaal.

Verloop van het seizoen;

Op 5 mei werden de eerste 5 bijeneters in Limburg waargenomen op de broedlocatie van vorig jaar. De daaropvolgende dagen werden ze ook regelmatig gezien en wij konden er dus vanuit gaan dat minimaal 2 paartjes dit jaar weer gebruik gingen maken van deze broedlocatie. Door de uitgestrektheid van het gebied hebben wij op 1 juli een bezoek gebracht aan dit gebied om de locatie van hun nesten vast te stellen. Daar ze nu jongen hebben en deze regelmatig voeren, is dat nauwkeurig vast te stellen. Hieruit bleek dat er drie paartjes hier hun nest met jongen hadden. Op 17 juli hebben wij 5 bijeneters van een geolocator en ring kunnen voorzien. Wij hadden dit bezoek ook niet veel later moeten plannen omdat de jongen in een paar nesten al op het punt van uitvliegen stonden. Op 21 juli werd er al een rondvliegende jonge vogel gezien. Op 27 juli werden de bijeneters niet meer gezien. Op 28 juli hebben wij een bezoek gebracht aan een locatie aan de Duitse kant van de grens met Nederland. Jaarlijks broeden daar bijeneters en dus waren wij ook benieuwd naar het daar voorkomende aantal broedparen. Ter plaatse waren enkele Duitse vogelaars en een fotograaf aanwezig. Deze wisten te vertellen dat er minimaal 5 broedparen aanwezig waren. Wij hebben daar enkele uren doorgebracht en konden de nestlocaties van 4 broedparen vaststellen. In een later stadium kregen wij van vrijwilligers van de Duitse bijeneterswerkgroep te horen dat er in dit gebied, wat slechts enkele kilometers van de grens is verwijderd, maar liefst 7 paartjes aanwezig waren. Dit kan de volgende jaren natuurlijk ook van invloed zijn op de populatie aan de Nederlandse kant van de grens.

Vleugellengte van bijeneter (mannetje) wordt gemeten

In het noorden van Nederland kregen wij meldingen van de aanwezigheid van Bijeneters. Deze waren in het verloop van het seizoen echter verdwenen. Verder kregen wij ook meldingen van een broedgeval in Zeeland. Deze locatie is niet door ons bezocht maar werd nauwlettend in de gaten gehouden door een terrein beherende instantie. Dit broedgeval is geheim gebleven zodat verstoring door vogelaars en fotograferen niet aan de orde was. Wij vernamen dat van dit broedgeval maar liefst 5 jongen zijn uitgevlogen. In ieder geval voor volgend jaar een mooie basis voor een evt. terugkerend broedgeval.

Onze dank gaat uit naar alle vrijwilligers die zich dit jaar ingezet hebben voor de weidevogels, torenvalken, visdiefjes, nestkastjes, bijeneters, zwaluwen en uilen.

Bestuur 2019

Hilbert Folkerts	voorzitter
Wil Kouwenhoven	secretaris
Harry Talen	penningmeester
Henk van der Waal	lid
Klaas Klomp	lid
Bert Robbe	lid

Werkgroepen;

Weidevogels	Klaas Tuut, Jans Bijker, Jelmer Bakker, Klaas Klomp, Herman Bus, Jonne Bus en Hilbert Folkerts
Uilen	Jans Bijker, Eduard van der Vegt, Klaas Klomp, Luuk Buit, Henk Jan de Boer, Rene Koster en Hilbert Folkerts
Torenavalken	Arjan schadenberg, Erwin Lok en Jan Roelof Klaassen
Nestkasten	Fred de Groot, Ben Geel, Marinus van Dam, Henk van der Waal, Karin Theissen, Kees Vanger en de familie Roomer.
Visdiefjes	Henk Tebberman, Hilbert Folkerts
Oeverzwaluwen	Alle vrijwilligers van Vliegvlug
Bijeneters	Matthias Koster en Hilbert Folkerts

Colofon

Informatie:	Vogelwerkgroep Vliegvlug
Foto's:	Archief Vliegvlug
Websites:	www.vliegvlugmeppel.nl www.bijeneters.nl
E.mailadres:	info@vliegvlugmeppel.nl